

Maatschappelijke ontwikkeling

De Raad

Stadhuis, Bogaardplein 15
Postbus 5305, 2280 HH Rijswijk
Telefoon 14 070
Fax (070) 326 10 10
stadhuis@rijswijk.nl
www.rijswijk.nl
iban BNG: NL15BNGH0285007424

betreft Aanpak bestrijding energiearmoede

datum 27 september 2022
bijlage(n) 2

1. Inleiding

Het college vindt dat de energiearmoede een groeiend probleem is en wil hierop binnen haar mogelijkheden adequaat op gaan handelen. De oplopende energieprijzen als gevolg van geopolitieke ontwikkelingen vormen voor steeds meer huishoudens in Rijswijk een financieel probleem. We weten allemaal dat huishoudens met een laag energielabel naar verhouding meer energie verbruiken, terwijl hier vaak gezinnen wonen met een laag inkomen. De gemeente Rijswijk heeft diverse financiële middelen van het Rijk gekregen om gericht bewoners die in de energiearmoede terecht komen te ondersteunen. Om deze financiële middelen te besteden hebben wij een Aanpak bestrijding energiearmoede opgesteld.

Met het vaststellen van deze aanpak komt het college tegemoet aan de motie "Proactieve hoopvolle aanpak energiearmoede" van de PvdA, GroenLinks, Wij. Rijswijk en D66 van 9 november 2021.

2. Wat doet het Rijk

Het Rijk heeft afgelopen jaar een aantal generieke maatregelen genomen en is bezig om ook voor het komend jaar een aantal maatregelen te nemen. Tijdens Prinsjesdag is duidelijk geworden dat het Rijk en de energiebedrijven het eens zijn geworden over maatregelen om de energierekening omlaag te brengen. Het gaat om een prijsplafond. Kern van de plannen is dat de overheid vanaf 1 januari volgend jaar een deel van de energierekening van huishoudens overneemt. Het gaat daarbij om de meerprijs voor energie over het standaard verbruik van een huishouden. Voor november en december dit jaar wordt het voorschotbedrag alvast verlaagd. Essentieel is ook dat energiebedrijven deze winter geen huishoudens wegens betalingsproblemen afsluiten. Er wordt nog gewerkt aan een regeling voor (MKB) bedrijven. Hierover is vooralsnog geen duidelijkheid over gegeven.

Dit zijn generieke maatregelen, maar daarnaast zijn er gerichtere maatregelen nodig die de doelgroep beter bereiken. Hiervoor heeft het Rijk middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten voor de aanpak van energiearmoede. Deze middelen zijn gericht op twee maatregelen:

- Compensatie van de energierekening voor huishoudens met een laag inkomen (de energietoeslag). Het kabinet heeft reeds besloten om de energietoeslag te verhogen met €500. Uw raad wordt op korte termijn geïnformeerd over de uitvoering van de tweede tranche van de energietoeslag 2022.
- Middelen voor energiebesparende maatregelen vrij te besteden door de gemeente.

3. Wat doet Rijswijk

De Aanpak bestrijding energiearmoede zet in op energiebesparende maatregelen, waarmee op de korte (2022/2023) een (structurele) verlaging van de energielasten is te realiseren. Het doel is enerzijds bestrijding van energiearmoede en anderzijds stappen zetten in het verduurzamen van de gebouwde omgeving. Immers het beperken van het energieverbruik (alles wat je niet verbruikt, hoeft ook niet te worden opgewekt) is goed voor de verduurzaming van ons energieverbruik, maar beperkt ook direct de

kosten van de energierekening. Daarnaast verbetert de isolatie van de woning veelal ook het comfort van de woning.

De aanpak is opgebouwd uit 3 actielijnen:

1. Informeren en adviseren over aanpassing van gedrag en energiebesparende maatregelen op de korte en middellange termijn. Doel is dat mensen bewust worden van wat ze zelf kunnen doen en ook in actie komen om het energieverbruik te verlagen.

Concrete acties zijn onder andere:

- Inzet energiecoaches die langs de huizen gaan om bewoners bewust maakt van hun gebruik van energie en hoe ze daar op kunnen besparen;
- Communicatie gericht om bewoners te wijzen op het nemen van maatregelen.

2. Signaleren van energiearmoede, zodat gericht, sneller en beter advies en ondersteuning kan worden geboden.

Concrete acties zijn onder andere:

- Inloopsprekuren energietoeslag en energieverbruik;
- Contacten met maatschappelijk netwerk, waaronder woningbouwcorporaties en energiemaatschappijen intensiveren.

3. Ondersteuning en hulp bieden bij het nemen maatregelen om energieverbruik op de korte termijn te verlagen.

Concrete maatregelen zijn onder andere:

- Inzet energiecoaches die langs de huizen gaan om concreet kleine maatregelen gelijk aan te brengen;
- Witgoedregeling;
- Voorzetramen.

De ervaring leert dat juist de doelgroepen waar de nood het hoogste is, lastig te bereiken zijn. Dit zien we bijvoorbeeld ook terug in de uitgifte van de cadeaubonnen voor kleine energiebesparende maatregelen vanuit de Regeling Reductie Energieverbruik Woningen (RREW). Deze cadeaubonnen zijn nog steeds beschikbaar voor huurwoningen. Uit cijfers blijkt dat huishoudens waar sprake is van energiearmoede voor het overgrote deel woont in een huurwoning. Juist de huishoudens die kampen met energiearmoede ervaren barrières om gebruik te maken van regeling en ondersteuning bij investeringen die leiden tot lagere energiekosten. Het vraagt dus juist extra communicatie inzet om de barrières voor deze doelgroep te doorbreken.

Naast bovengenoemde maatregelen om de energiearmoede aan te pakken maakt het college werk van:

- Nauwe samenwerking met woningbouwcorporaties om vorm en inhoud te geven aan lokale, laagdrempelige interventies op het gebied van energiearmoede. We maken onder meer afspraken over welke doelgroepen of wijken extra aandacht behoeven en welke energiebesparende middelen wij (gratis) willen aanbieden via bijvoorbeeld de energiecoaches;
- Maatwerkondersteuning voor huishoudens die financiële moeilijkheden blijven ondervinden. Voor sommige huishoudens zal de energietoeslag en de overige financiële ondersteuning vanuit het Rijk onvoldoende dekkend zijn voor hun hogere energierekening. Voor deze huishoudens kan de reguliere bijzondere bijstand een mogelijk alternatief zijn. Hiervoor kunnen zij zich melden bij het Financieel Servicepunt (FSP). Op deze manier kan individueel bekeken worden welke ondersteuning het meest passend is;
- In gesprek met de woningbouwcorporaties en energiemaatschappijen om afspraken te maken over hoe om te gaan met inwoners die moeite hebben om rond te komen als gevolg van de stijgende energieprijzen. Uitgangspunt is dat er coulant beleid wordt gevoerd als het gaat om achterstallige betalingen en maatwerk wordt geleverd;
- We verkennen de mogelijkheden voor het nemen van extra maatregelen waarmee we inwoners van Rijswijk, die rond en om de armoedegrens leven, de winter door te helpen. Dit willen we bereiken door, complementair aan de bestaande inzet vanuit de gemeente en het Rijk, een aantal doelgerichte, laagdrempelige interventies uit te voeren waar inwoners op korte termijn voordeel van kunnen krijgen. Uw raad wordt hier op korte termijn over geïnformeerd.

4. Financiële consequenties en verantwoording

Rijswijk heeft van het Rijk voor de aanpak van energiearmoede door inzet van energiebesparende maatregelen een specifieke uitkering ontvangen van € 1.028.125. Deze middelen moeten besteed worden in de periode 2022 tot 31 december 2023. De gemeente moet de uitgaven verantwoorden richting het Rijk. Middelen die niet zijn besteed binnen de aangewezen periode moeten worden terugbetaald. Begin 2023 willen we een korte evaluatie houden en kijken welke maatregelen succesvol zijn. Ook bekijken we in het land wat effectieve en succesvolle maatregelen zijn. Op deze wijze willen we snel kunnen bijsturen en ook de nog beschikbare middelen inzetten. De verdeling van de middelen is als volgt:

Project Energiearmoede	Kostenraming
Inkomsten	
Beschikbaar budget	1.028.125
Uitgaven	
Project Olievlek	€ 70.000
Communicatiecampagne naar de doelgroep	€ 92.500
Inloopsprekuren energietoeslag en energieverbruik	€ 25.000
Signaleren via maatschappelijk netwerk	€ 15.000
Quickscan VvE's (10 VVE-panden)	€ 100.000
Witgoedregeling met zuinig energielabel	€ 400.000
Voorzetramen (voorlopige reservering)	€ 50.000
Projectleider	€ 75.000
Totaal aanpak Energiearmoede	€ 827.500
Nog beschikbaar	€ 200.625

Voor de verantwoording richting het Rijk zijn een aantal indicatoren verplicht, waaronder:

- o aantal huishoudens aan wie energiebesparende maatregelen zijn verstrekt;
- o aantal huishoudens dat ondersteuning heeft gekregen in de vorm van advies aan huis over vermindering van het energieverbruik;
- o aantal toegepaste energiebesparende maatregelen.

In aanvulling op de bovenstaande indicatoren wordt bij een aantal projecten in beeld gebracht wat het energieverbruik is voor aanvang van het project en na de uitvoering van het project.

5. Adviesraad Energietransitie

De Adviesraad energietransitie Rijswijk heeft over de energiearmoede ongevraagd een advies gegeven. Het advies heet: Meedoen met omschakelen (september 2022). De adviesraad adviseert het college als volgt, inclusief onze reactie:

- Stel een definitie op van energiearmoede voor de Rijswijkse situatie.
Reactie: We sluiten aan bij de definitie van het Rijk die door TNO is opgesteld. Daarbij aangetekend dat wij een grens van 130% van het minimumloon aanhouden om in aanmerking te komen voor extra ondersteuning.
- Inventariseer kwalitatief en kwantitatief het voorkomen van de bestaande energiearmoede in Rijswijk en andere knelpunten.
Reactie: Dit punt is extra benadrukt in de aanpak. Is met name ook van belang voor de middellange en lange termijn aanpak van de energietransitie en aanpak energiearmoede.
- Ontwikkel een visie en beleid om te voorkómen dat huishoudens in Rijswijk niet mee kunnen doen aan de energietransitie.
Reactie: Deze aanpak is nadrukkelijk gericht op de korte termijn. Dit omdat de armoede nu acuut zich voordoet. Rijksmiddelen zijn ook voor de korte termijn bedoeld. Natuurlijk moeten we ook tegelijkertijd gaan kijken naar de middellange en lange termijn maatregelen.
- Communiceer tijdig en proactief over dit beleid naar de risicogroepen.
Reactie: In de aanpak is veel aandacht om de risico/doelgroepen op te sporen dan wel te bereiken.

6. Lange termijn maatregelen

Dit plan richt zich bewust met korte termijn acties op de betaalbaarheid van de energievoorziening van huishoudens. Om energiearmoede structureel aan te pakken zijn lange termijn maatregelen nodig. Maatregelen die erop gericht zijn dat alle huishoudens mee kunnen in de transitie naar een woning die verwarmd wordt zonder aardgas. Een haalbare en betaalbare energietransitie voor iedereen is een van de uitgangspunten van het Basisdocument Energietransitie en de Transitievisie Warmte. Voor een haalbare energietransitie zijn ook zaken als financieringsmogelijkheden voor grote investeringen in de woning, fysieke mogelijkheden van de woning en passende en toegankelijke ruimtelijke/vergunningsprocedures van belang.

Naast de uitvoering van deze aanpak gericht op de korte termijn, worden knelpunten voor de lange termijn uitgediept en oplossingsrichtingen in kaart gebracht. Daarbij werken we aan de oprichting van een lokaal energieloket met een fysiek informatiepunt, waar inwoners laagdrempelig advies kunnen krijgen over het verduurzamen van hun woning. ‘

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de burgemeester (wnd),

P.M. Schuit

mr.drs. G.A.A. Verkerk

Bijlage(n):

- Aanpak bestrijding energiearmoede – Corsanr. 22.055650
- Advies van de Adviesraad Energietransitie – Corsanr. 22.065293

Adviesraad Energietransitie

De Adviesraad energietransitie Rijswijk heeft over de energiearmoede ongevraagd een advies gegeven. Het advies heet: Meedoen met omschakelen (september 2022). De adviesraad adviseert het college als volgt:

- Stel een definitie op van energiearmoede voor de Rijswijkse situatie.
Reactie: We sluiten aan bij de definitie van het Rijk die door TNO is opgesteld. Daarbij aangetekend dat wij een grens van 130% van het minimumloon aanhouden om in aanmerking te komen voor extra ondersteuning.
- Inventariseer kwalitatief en kwantitatief het voorkomen van de bestaande energiearmoede in Rijswijk en andere knelpunten.
Reactie: Dit punt is extra benadrukt in de aanpak. Is met name ook van belang voor de middellange en lange termijn aanpak van de energietransitie en aanpak energiearmoede.
- Ontwikkel een visie en beleid om te voorkómen dat huishoudens in Rijswijk niet mee kunnen doen aan de energietransitie.
Reactie: deze aanpak is nadrukkelijk gericht op de korte termijn. Dit omdat de armoede nu acuut zich voordoet. Rijksmiddelen zijn ook voor de korte termijn bedoelt. Natuurlijk moeten we ook tegelijkertijd gaan kijken naar de middellange en lange termijn maatregelen.
- Communiceer tijdig en proactief over dit beleid naar de risicogroepen.
Reactie: In de aanpak is veel aandacht om de risico/doelgroepen op te sporen dan wel te bereiken.